

Normverktøyet

INTRODUKTION

Normverktyget är ett digitalt verktyg för att arbeta med värdegrundsfrågor och synliggöra normer på arbetsplatsen. I verktyget finns filmer och frågor att diskutera utifrån teman i filmerna.

Innan ni börjar använda Normverktyget på arbetsplatsen är det bra om chef eller/och samtalsledare har tittat igenom det stödmaterial som finns på samverkanswebben.

Att arbeta med normer och värderingar är kopplat till Region Sörmlands vision om att vara den öppna regionen. Titta gärna inledningsvis på filmen om hållbarhetsprogrammet för att få en introduktion.

SE INTRO-FILM

Det finns reflektionsfilmer i normverktyget som inte är textade. Vi jobbar alltid för att hitta filmer som är textade men det är tyvärr inte alltid möjligt.

Tänk på!

När du öppnar Normverktyget i webbläsaren Edge så öppnas inte länkar i en ny flik, så du måste använda tillbaka-knappen i webbläsaren för att komma tillbaka till Normverktyget från filmen. För att öppna en länk i en ny flik kan du hålla in ctrl/control på tangentbordet samtidigt som du klickar på länken/knappen.

På samverkanswebben hittar du:

- Stödmaterial för chef och samtalsledare om normverktyget.
- Kontaktuppgifter vid frågor och behov av stöd.

**NORMVERKTYGET
SAMVERKANSWEBB**

Frågekort #1

Se film

Vilka normer styr samhället?

- Kan människor styras av olika normer? Har alla samma normer?
- När underlättar det med normer?
- När ställer det till med problem att styras av normer?

Vad är normer?

Oskrivna regler som bygger på förväntningar och föreställningar om hur människor ska vara och bete sig i olika sammanhang eller grupper. Normer kan vara begränsande och diskriminerande.

Fördjupning #1

Se film 1

Se film 2

Vilka normer finns på vår arbetsplats?

- Vad finns det för normer som påverkar olika beslut som tas på arbetsplatsen?
- Vilka får synas? Hur speglas samhället på arbetsplatsen, kopplat till språk, kulturer, ålder, kön och så vidare, hur påverkar det arbetet och uppdraget?
- Hur kan normer påverka arbetsklimatet?
- Hur påverkas vi av normer i mötet med invånare, patienter, elever, besökare, resenärer, samverkanspartners?

Frågekort #2

Se film 1

Se film 2

Hur styrs vi av fördomar?

- Vad finns det för fördomar om människors utseende, ålder, kön, hudfärg osv?
- Hur reagerar vi på människors utseende, kläder, hur de pratar m.m.?
- Hur kan fördomar påverka oss i de möten vi har på jobbet? Mellan kollegor eller med invånare/besökare/patienter och så vidare.

Fördjupning #2

Se film

Vilka fördomar finns om olika yrken?

- Vilka fördomar finns när det gäller vilket yrke vi har?
- Finns det föreställningar om att vissa arbetsuppgifter förväntas utföras kopplat till kön eller annan bakgrundsfaktor?
- Fördomar kan leda till att vi delar in/kategoriserar människor i olika fack, hur kan det påverka oss?

Frågekort #3

Se film 1

Se film 2

Behandlar vi alla lika?

- Behandlar vi varandra på arbetsplatsen på olika sätt? När?
- Behandlar vi invånare, patienter, besökare på olika sätt? När?
- Ska vi alltid behandla varandra lika?

Fördjupning #3

Se film

Behandlar vi alla lika?

- Pratar vi olika med personer kopplat till vad de har för kön, ålder, andra faktorer? Skiljer det sig?
- Får några personer till exempel utifrån kön, ålder, etnisk bakgrund bättre service eller liknande genom att framföra kritik?
- Finns personer som kan överskrida regler utan att det får konsekvenser?

Frågekort #4

Se film 1

Se film 2

Kan vi skämta om allt?

- Vilka får skämta?
- Vilka får vara positiva?
- Vilka får vara negativa?
- Vem bestämmer vad som är roligt?

Fördjupning #4

Se film 1

Se film 2

Har vi jargonger på arbetsplatsen?

- Är jargongen inkluderande?
- Skämtas det ofta om samma person?
- Används skämtandet för att kunna säga lite vad som helst utan att behöva ställas till svars för det?
- När kan jargonger bli ett problem på arbetsplatsen?
- Hur pratar vi om andra verksamheter, andra arbetsgrupper, patienter/besökare/invånare?

Vad är jargonger?

Språkbruk som kan utvecklas i till exempel en arbetsgrupp. Kan bland annat handla om vilka skämt som uppfattas som okej eller inte.

Frågekort #5

Se film 1

Se film 2

Vad är normalt?

- Vad betyder normalt för dig?
- Vad kan det innebära att uppfattas som normal eller onormal?
- Hur kan uppfattningar om vad som anses normalt påverka mötet med andra kollegor, eller de verksamheten är till för?

Fördjupning #5

Se film

Vad är normalt?

- Vem bestämmer vad som är normalt?
- Kan alla känna sig onormala ibland?
- I vilka situationer kan man känna sig onormal?
- Finns det egentligen något som är normalt och onormalt?

Frågekort #6

Se film

Vem bestämmer?

- Fördelas makten på olika sätt i olika situationer?
- Får alla komma till tals?
- Vad påverkas maktförhållandet av?

Makt kan beskrivas som möjligheten att påverka sin egen vardag, påverka samhället och att ta del av samhällets resurser.

Fördjupning #6

Se film

Vem bestämmer på arbetsplatsen?

- Vem får vara delaktig i beslut?
- Vem får komma med synpunkter och klagomål?

Diskrimineringsgrunder

I diskrimineringslagen finns det sju diskrimineringsgrunder:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning,
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

På följande kort presenteras en eller flera filmer om diskrimineringsgrunder som du sedan kan välja att prata utifrån.

Med diskriminering menas missgynnande eller kränkning av en person utifrån någon av de lagstadgade diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrund: Ålder

Se film 1

- När är det relevant att ta hänsyn till ålder?
- Hur blir det om vi ser alla äldre, eller yngre, som likadana?

Se film 2

Hur kan vår syn på barn påverka barns rätt till delaktighet?

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Diskrimineringsgrund:

Kön

Se film 1

Se film 2

Se film 3

- Hur kan föreställningar om kön påverka mötet med andra?
- Hur kan föreställningar om kön få betydelse när det gäller vilken hjälp eller service man får?
- Vad finns det för föreställningar om yrken eller egenskaper kopplat till kön?

Begreppet kön utgår enligt diskrimineringslagen från de juridiska könen kvinna eller man.

Diskrimineringsgrund: Sexuell läggning

Se film 1

Se film 2

Se film 3

- Vad finns det för normer om sexuell läggning som kan stänga ute människor i vardagliga samtal?
- Hur påverkar olika ordval för att alla ska vara inkluderade?

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Diskrimineringsgrund: Könsöverskridande identitet eller uttryck

Se film 1

Se film 2

- Kan du komma på olika miljöer, eller situationer på arbetsplatsen, som delar upp utifrån könsuppdelningen män och kvinnor?
- Hur kan föreställningen om kön och könsuttryck påverka i olika situationer i arbetet?

Med könsidentitet och könsuttryck menas i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel (eller på annat sätt) ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen.

Diskrimineringsgrund:

Etnisk tillhörighet

Se film 1

Se film 2

Se film 3

- Vad finns det för normer och föreställningar om hudfärg och etnisk bakgrund?
- Hur kan sådana normer och föreställningar påverka oss i möten?

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Diskrimineringsgrund:

Religion

Se film 1

Se film 2

- Vad finns det för normer och föreställningar om religion?
- Hur kan sådana normer och föreställningar påverka oss i möten?

Med religion avses religiösa åskådningar. Annan trosuppfattning innefattar övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning såsom ateism.

Diskrimineringsgrund:

Funktionsnedsättning

Se film 1

Se film 2

Se film 3

- På vilka sätt kan normer skapa hinder för personer med funktionsnedsättning i våra verksamheter?
- Hur bidrar vi till tillgänglighet i våra verksamheter?

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.